

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. Бекетова**

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор

В.М. Бабасв

_____ 201 _ р.

МІСТО ЯК СОЦІАЛЬНА СИСТЕМА

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни за вибором

підготовки бакалавра

галузі знань 0305 – «Економіка та підприємництво»,

Напрямок підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 «облік і аудит»

(шифр дисципліни за ОПП ВПП6)

Стандарт чинний з дати затвердження

Харків - ХНУМГ - 2014

РОЗРОБЛЕНО: Харківський національний університет міського господарства імені
О.М. Бекетова

КАФЕДРА філософії і політології

РОЗРОБНИК: доц. Радіонова Людмила Олексіївна

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ (В.В. Корженко)

Протокол від " 29 " 08 2014 року № 1

Схвалено **випусковою** кафедрою економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку

Протокол від " 28 " 08 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (О. В. Димченко)

Схвалено **випусковою** кафедрою фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту

Протокол від " 28 " 08 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (Т.В. Момот)

Схвалено **випусковою** кафедрою економіки і управління в будівництві та міському господарстві

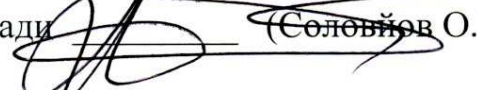
Протокол від " 29 " 08 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (А.Є. Ачкасов)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена
Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (підпис) () " 20 " 08 2014р.
(ПІБ)

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науково-методичною радою факультету економіки і підприємництва

Голова Науково-методичної ради (Соловійов О.В.) 30. 08. 2014 р.,
протокол № 1.

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом без письмової згоди ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014

© Л.О.Радіонова, 2014

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Місто як соціальна система» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» 6.030509 «Облік і аудит»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є місто як соціальна система, підсистеми міста, міський соціум.

Навчальним планом передбачені фахові спрямування: ЕПМГ, ЕПМГ зі знанням іноземної мови, ЕПМГ з поглибленим знанням інформаційних систем, ЕБП, ЕБП зі знанням іноземної мови, ЕБП з поглибленим знанням інформаційних систем.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Історія України	Політологія
Філософія	Соціологія

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

ЗМ 1. Генеза міста

ЗМ 2 Місце міста в перехідних процесах

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Місто як соціальна система» є формування системи знання про місто як цілісний організм. Вивчення нові ролі міста в умовах глобалізації і мегалополізації.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Місто як соціальна система» є

- ознайомити студентів з основними теоріями міст в соціальної філософії;
- ознайомити с основними напрямками аналізу міського соціума;
- ознайомити с основними тенденціями розвитку сучасних міст;

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- особливості соціально-філософського підходу до аналізу міста;
- особливості виникнення та розвитку міст;
- сучасні напрямки та соціально-філософські теорії аналізу міста та їх представників;
- поняття та категорії міста;
- підсистеми міста, їх особливості, складові та взаємозв'язок;
- типи, проблеми, тенденції розвитку сучасних міст;

вміти: застосовувати одержані знання з метою соціально-філософського аналізу українських міст.

мати компетентності:

- здатність сформулювати систему знань про місто як цілісний організм, що охоплює три підсистеми: екологічну, технічну та соціальну;
- здатність проаналізувати місто як акумулятор людської думки, емоцій, почуттів, дій людини.
- здатність визначити нову роль міста в умовах глобалізації і мегалополізації.
- здатність аналізувати тенденції розвитку міст сучасності

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **54** годин(и) **1,5** кредитів ЄКТС.
напрямок підготовки 6.030509 «Облік і аудит»

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **72** годин(и) **2,0** кредитів ЄКТС.
напрямок підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Місто як соціальна система

Змістовий модуль 1. 1. Генеза міста

Тема 1.1. Місто як об'єкт наукового аналізу

Місто, як і будь-який соціальний організм, перш ніж виникнути в реальному соціальному просторі, проходить легітимізацію у сфері культури. Культура, виступаючи активним формотворчим чинником в соціумі, репрезентує цю ідею, будучи стимул-реакцією для дії різних суб'єктів. Ідея, поняття, образ, а в цілому – місто, трансформуючись в результаті історичного розвитку, специфіки національної культури і менталітету людей, виявляється активною формотворчою силою, що окультурює соціальне і географічний простір. Недостатність традиційних підходів у визначенні поняття і суті міста. Необхідність доповнити кількісні ознаки у визначенні міста якісними характеристиками специфіки взаємодії і поведінки в міському середовищі.

Тема 1.2. Основні теорії виникнення міст

Теорія східного деспотизму. Місто-фортеця примітивних деспотій. Це місто є не що інше, як військова резиденція деспотичного глави племені – його житло, а також знаряддя захисту і панування. Процес урбанізації протікав за загальним правилом: скільки деспотів, стільки і міст. Другим, за часом виникнення, основним типом міських буд є, поза сумнівом, “місто-держава” античного світу. Він був, перш за все, військово-адміністративним, політичним і юридичним центром. Бургова теорія виходить з розуміння міста спочатку як оборонного, а потім – як політико-юридичну явища: та ж захисна функція, але вже не силовими, а правовими засобами.

Тема 1.3. Проблема дефініції «місто», підстави визначення міста

Поняття «місто» можна розглядати в двоякому аспекті: з точки зору мови (лінгвістики) і з точки зору культури. Дефініції міста групують по наступних підставах: територіально - демографічному, політико-адміністративному, економічному, соціоструктурному і соціокультурному.

Тема 1.4. Класична соціально-філософська теорія ХХ століття початку ХХІ століття про місто

Робота Макса Вебер «Місто»: ознакою міста у нього виступає регулярний обмін між місцевим і прийшлим населенням, здобуття прибули і задоволення потреб жителів, тобто, наявність товарно-грошових стосунків і ринку. По відношенню до нього інші ознаки виконують другорядну роль: кріпосні стіни, розміщення в місті княжої влади, власного суду, об'єднань бюргерів і ремісничих гільдій. Ф. Теніс: міська поселенська спільність - це не община, а швидше асоціація людей – гезельшафт (Gesellschaft). Значною віхою у формуванні соціології міста стала діяльність знаменитої школи (Е. Берджес, Р. Парк, Л. Вірт) Чикаго в 1920-30-і роки.

Змістовий модуль 1.2. Місце міста в сучасному світі

Тема 2.1. Міський соціум

Дві теоретичні традиції в понятті "співтовариство"- екологічна і антропологічна. Локальні і загальноміські співтовариства. Е. Дюркгейм, Ф. Теніс і М. Вебер про відмінність соціальної форми життя від інших соціальних утворень. Ф. Теніс про протиставлення сутнісної волі виборчій волі. Е. Дюркгейм розрізняє механічну солідарність, де спільність ґрунтована на подібності людей один з одного, і органічну солідарність - це солідарність, характерна для складних суспільств, де люди відрізняються один від одного, і кожна група виконує свою функцію в єдиному громадському організмі. М. Вебер про особливий тип соціальних стосунків, ґрунтованих на раціональному плануванні і розрахунку

Тема 2.2. Місто в мінливому світі: переходи і процеси

Поняття "урбанізація" і її ознаки. Три основні міські системи сучасності. Приматная міська система. Збалансована міська система Європи і США. Транснаціональна міська система як результат формування нового типу економічних зв'язків між ключовими виробничими фірмами і сервісними компаніями. Концепція "нового міста".

Тема 2.3. Глобалізація і мегалополізація: нові шляхи змін

Агломерація. Поліфункціональність міст. Міжнародні і світові міста як фінансові центри, а також центри оптової торгівлі. Глобальні міста і причини їх виникнення. імідж и бренд глобального города как инструмент его транснационализации. Імідж і бренд глобального міста як інструмент його транснаціоналізації.

Тема 2.4. Місто в постіндустріальну епоху

Видозміни міст під впливом нових економічних і технологічних сил, які, будучи глобальними і універсальними за своєю природою, можуть відкрити містам нові можливості для формування і підтримки розвитку, підтверджуючи їх історичну цивілізаторську місію. Міський образ життя.

Індивідуальні завдання: контрольні роботи для студентів заочної форми навчання

3. Рекомендована література

1. Вебер М. Город // Избранное. Образ общества.-М.:Юрист, 1994.С.309-692.
2. Радионова Л.А. Город как социальная система. Конспект лекций.– Харьков: ХНАГХ, 2008.- 104 с.
3. Радионова Л.А. Город как социальная система. Словарь терминов.– Харьков: ХНАГХ, 2010.-106 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання *диф. залік*

5. Засоби діагностики успішності навчання *поточні тестові завдання*

АНОТАЦІЯ

Формування у студентів системи знання про місто як цілісний організм. Аналіз міста з філософсько-соціологічних позицій, як складного соціокультурного організму; місто як носій сенсу, тенденцій і сутнісних особливостей організації життєдіяльності суспільства; місто в світі, що змінюється; місто як акумулятор людської думки, емоцій почуттів, дій людини. Вивчення нові ролі міста в умовах глобалізації і мегалополюзації. Предмет дисципліни: місто як соціальна система, підсистеми міста, міський соціум. Місто в епоху постмодернізму.

ABSTRACT (ANNOTATION)

Systems of knowledge about a city as integral organism. Analysis of city from philosophical-sociological positions, as difficult sociocultural organism; city as transmitter of sense, tendencies and essence features of organization of vital functions of society; city in the world, that змінюється; city as accumulator of human idea, emotions of senses, actions of man. Article of discipline: city as frame of society, subsystems of city, city соціум. City in the epoch of post-modernism.

АННОТАЦИЯ

Формирование системы знания о городе как целостном организме. Анализ города из философско-социологических позиций, как сложного социокультурного организма; город как носитель смысла, тенденций и сущностных особенностей организации жизнедеятельности общества; город в изменяющемся мире; город как аккумулятор человеческой мысли, эмоций чувств, действий человека. Предмет дисциплины: город как социальная система, подсистемы города, городской социум. Город в эпоху постмодернизма.